

KULTURRÅDET

ÖKAD TILLGÄNGLIGHET TILL KULTUR FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Mål och handlingsplan 2011–2016

Målen för funktionshinderspolitiken på kulturområdet

I juni 2011 beslutade regeringen om en strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken (KUR 2011/3799). Strategin omfattar åren 2011–2016 och avser ett flertal samhällsområden. Kulturrådet är en av de strategiska myndigheter som har en central roll i genomförandestrategin.

För kulturområdet finns allmänna inriktningsmål och vägledning för insatserna. Regeringen har beslutat om tre inriktningsmål för kulturområdet. Två av dessa är relevanta för Kulturrådets ansvarsområde:

- Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att delta i kulturlivet ska förbättras.
- Funktionshinderperspektivet ska vara integrerat i den ordinarie bidragsgivningen.

För Kulturrådet finns därutöver tre delmål:

- Samtliga kulturinstitutioner som får statsbidrag ska ha en handlingsplan för ökad tillgänglighet senast 2013,
- Samtliga kulturinstitutioner som får statsbidrag ska ha åtgärdat enkelt avhjälpta hinder senast 2016,
- Samtliga kulturinstitutioner som får statsbidrag ska ha webbplatser och e-tjänster som är tillgänglighetsanpassade senast 2016.

Det andra och tredje delmålet gäller även fria grupper m.fl. i den omfattning det kan anses skäligt (KUR 2011/5109).

Kulturrådets ansvar som sektorsmyndighet

Kulturrådet har enligt förordning (2007:1186) med instruktion för Statens kulturråd, ett samlat ansvar, sektorsansvar, för handikappfrågor med anknytning till myndighetens ansvarsområde. Kulturrådet ska inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

Staten som föredöme

I likhet med alla andra statliga myndigheter ska Kulturrådet, i enlighet med förordningen 2001:526 om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av handikappolitiken, i den egna verksamheten vara ett föredöme när det gäller tillgänglighet och som arbetsgivare för personer med funktionsnedsättning.

Utgångspunkter för att nå målen

Intern information

För att uppnå målen i den av regeringen beslutade strategin ska Kulturrådets personal, referensgrupper och styrelse informeras om strategin, dess målsättning och riktlinjer samt denna handlingsplans mål och insatser.

Samråd med funktionshindersorganisationerna

Kulturrådet ska samråda med och involvera personer med funktionsnedsättning genom de organisationer som företräder dem. Formen för detta samråd utformas i samverkan med Riksantikvarieämbetet som har motsvarande sektorsansvar för funktionshinderspolitiken inom kulturarvsområdet.

Ansvars- och finansieringsprincipen

Ansvaret för att identifiera, undanröja hinder och skapa tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ligger hos den som driver verksamheten. Kostnaderna för att åtgärda hinder och skapa tillgänglighet ska finansieras inom ramen för den ordinarie verksamheten.

Funktionshinders- och kulturpolitikens samanfallande mål

Målet för funktionshinderspolitiken är att samhället ska utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhället. Kulturpolitikens mål är att främja allas möjligheter till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor.

Samverkansmodellen

Av regionernas kulturplaner bör framgå hur regionerna arbetar för att uppnå de funktionshinderspolitiska målen inom kulturområdet. Tillgänglighetsaspekten ska tas upp i de dialoger och möten som äger rum lokalt, regionalt och nationellt inom ramen för samverkansmodellen.

Årliga redovisningar till regeringen

Kulturrådet ska årligen redovisa arbete med de funktionshinderspolitiska målen i en särskild rapport till regeringen senast den 15 mars 2012–2016. Den årliga rapporten ska innehålla en redovisning hur Kulturrådet har arbetat för att uppnå de funktionshinderspolitiska målen inom ramen för sektorsansvaret, genomförda insatser och deras resultat och effekter samt en lägesbedömning.

I den första rapporten (2012) ska myndigheten redovisa nollvärden, dvs. en beskrivning av hur situationen är inom kulturområdet när arbetet i förhållande till uppsatta mål påbörjas. Kulturrådet ska även redovisa hur måluppfyllelsen ska mätas.

Kulturrådets mål

Mål 1. Samtliga kulturinstitutioner inom teater-, dans-, musik-, litteratur-, biblioteks-, musei och utställningsområdena som får statsbidrag ska ha en handlingsplan för ökad tillgänglighet senast 2013.

Funktionshinderperspektivet i planering, beslut och processer

För att en verksamhet ska bli tillgänglig måste funktionshinderperspektivet finnas med i all planering och i alla beslut och processer.

Skriftliga måldokument, handlingsprogram eller annat som rör tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning är viktiga dokument för att synliggöra kulturinstitutionens arbete mot en ökad tillgänglighet.

Mål 2. Samtliga kulturinstitutioner inom teater-, dans-, musik-, litteratur-, biblioteks-, musei- och utställningsområdena som får statsbidrag ska ha åtgärdat enkelt avhjälpbara hinder senast 2016. Detta gäller även fria grupper m.fl. i den omfattning det kan anses skäligt.

Enkelt avhjälpbara hinder

För publika miljöer som finns i lokaler dit allmänheten har tillträde ska enkelt avhjälpbara hinder åtgärdas. Det rör sig om förhållandevis små åtgärder som kan

göra stor skillnad för om en lokal kan användas av personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. En ökad tillgänglighet i miljön underlättar för alla som använder den. Även för kulturhistoriskt särskilt värdefulla byggnader och för byggnadsminnen kan man nå fram till bra lösningar för att öka tillgängligheten och användbarheten.

Mål 3. Samtliga kulturinstitutioner inom teater-, dans-, musik-, litteratur-, biblioteks-, musei- och utställningsområdena som får statsbidrag ska ha webbplatser och e-tjänster som är utformade så att de kan nyttjas av alla tänkbara användare, oavsett funktionsförmåga, senast 2016. Detta gäller även fria grupper m.fl. i den omfattning det kan anses skäligt.

Webbplatser och e-tjänster ska vara anpassade

För att informationen ska vara tillgänglig för alla bör tryckt information kunna fås i olika format och versioner, s.k. alternativa format (t.ex. punktskrift, teckenspråk, tillgänglig PDF). Webbplatser och e-tjänster ska följa internationell standard för tillgänglighet på webben, WCAG 2.0 nivå AA. De bör alltså vara utformade så att de kan användas av alla tänkbara olika användare.

Kulturrådets insatser för att nå målen

1. Kulturrådet ska i dialog och samverkan med regioner och landsting, med kulturinstitutioner och fria grupper samt andra berörda organisationer och myndigheter verka för att målen om ökad tillgänglighet uppnås

Det innebär att

- Arbetet med att öka tillgängligheten till kulturlivet ska ha genomslag i regionala dialoger och avsiktsförklaringar.
- De regionala kulturplanerna ska innehålla en beskrivning av regionens kulturverksamhet ur ett tillgänglighetsperspektiv och bör innehålla information om vilka insatser regionen ska genomföra för att göra kulturlivet mer tillgängligt för personer med funktionsnedsättning.
- Kulturrådet ska även utveckla samarbetet med andra relevanta myndigheter och organisationer, såväl inom kulturområdet som inom andra sektors- och politikområden (sociala sektorn, utbildningsområdet, funktionshinderrörelsen m.fl.) för att nå målen för funktionshindropolitiken.

2. Kulturrådet ska genom informationsverksamhet bidra till metod- och kunskapsutveckling

Det innebär att

- Kulturrådet samlar och sprider information om metoder och goda exempel som bidrar till att göra kulturlivet tillgängligt för personer med funktionsnedsättning.
- Kulturrådet bevakar, samlar och sprider information om kulturvanor och deltagandet i kulturlivet för personer med funktionsnedsättningar (som tas fram av andra statistik- och forskningsorganisationer).
- Kulturrådet bevakar, samlar och sprider information om hur arbetet med att förbättra tillgängligheten för alla utvecklas i de nordiska länderna och i andra länder.

3. Kulturrådet deltar i och initierar strategiska satsningar

Det innebär att

- Kulturrådet planerar gemensamt med andra myndigheter, regioner och organisationer för någon eller några mer långsiktiga åtgärder i syfte att göra kulturen tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Tid för genomförande

2012–2015

- En enkätundersökning genomförs för att få underlag till den nulägesbeskrivning som ska redovisas i den särskilda rapport som ska lämnas till regeringen den 15 mars 2012.
- En kommunikationsplan upprättas för ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning inom kulturlivet för att på ett effektivt sätt samla och sprida information om åtgärder och initiativ för att tillgängligheten till kulturlivet för personer med funktionsnedsättning.
- Kulturrådets arbete för att främja en ökad tillgänglighet till kulturlivet för personer med funktionsnedsättningar tas in i den ordinarie årliga verksamhetsplaneringen och uppföljningen.
- Redovisning till regeringen i årliga, särskilda rapporter om Kulturrådets insatser för att nå de uppsatta målen och hur tillgängligheten till kulturlivet för personer med funktionsnedsättning utvecklas.

2016

Kulturrådet ska senast den 15 mars 2016 lämna en slutlig resultatredovisning till regeringen. Redovisningen ska innehålla en bedömning av effekterna av arbetet i förhållande till Kulturrådets delmål samt inriktningsmålen för kulturområdet. Denna redovisning kan göras i samverkan med Myndigheten för kulturanalys.